



V. 2. a

4, 12

290.



Inhalts-Verzeichniss.

1665.	Nov.	Chr. Aug. à Frisen orat. ad Sth. Georgium III de unite conspectus da- nicæ itinere	13.
1669.		Georg. Casp. Kirchmaieri orat. gratul. in Sth. Georgium IV.	22.
1675.		Sth. Thim. Sanderi orat. paneg. in gloriam ordinis Præsedicis sub Sth. Georgio II.	16.
1680.	Oct.	Georg. Casp. Kirchmaieri oratio funeb. memoriali Sth. Georgii II.	17.
1686.		Progr. Acad. Passovii, Rectoris Acad. Willenh. in Sth. Fr. Mayer, Freycani collegii theol. in Acad. Viteb. Friedrich Paul Bernsfeld orat. de potestate imperatorum circa electo- rum et subjectionem romani pontificis	47. 40. 48.
Oct.		Christ. Frederici et Gottlobii Theodori ab Eestgaard duo orat. habit. ad ere- tionem Statuæ Fortitudinis in templo Clementinæ et Læseri Christoph. in Sth. Wapfard bei d. Kaspe in Sth. Josephus. Lete	20.
Dec.		Magni Læseri orat. gratul. in octiduum Sth. Georgii IV.	24.
1687.	Nov.	G. Casp. Kirchmaieri extremæ honoris in mun. Caroli de Frisen	41.
Junii.		Progr. Sth. Andre. Quenstedt, Rectoris et Læseri orat. gratul. in octiduum Sth. Ge- orgii IV. et Casp. Siegleri epistola ad Læseum.	25.
Julii.		Fr. Aug. Lueddecke orat. in mun. mortui Fr. Guilielmi Magni et Fr. Læseri epistola ad Lueddecke.	33.
		Facult. theol. Willenh. Sth. Fr. Mayeri interpret. orat. funeb. Caroli de Frisen.	42.
		Fried. Mayeri & C. in Sth. in Sth. Fried. Freyherren. Freisen.	43.
1688.	Junii.	Progr. Acad. Sennerti, Rectoris Georg. Casp. Kirchmaieri orat. in mun. Fried. Guilielmi Magni Fr. Aug. Lueddecke orat. in mun. Fried. Guilielmi Marchionis Brandenburg. Fr. Aug. Lueddecke orat. in mun. Fried. Guilielmi Marchionis Brandenburg. Fried. Mayeri & C. in Sth. in Sth. Fried. Freyherren. Freisen.	30. 34. 29. 31.

1689. G. Will. Felletti orat. gratul. ad Do. Guilielmum Henricum Sauriacum de mi-
randa rerum in Britannia Civit. Metamorphosi. 6
1690. Pogr. Joh. Godof. Ingeri, Rectoris. 4
- G. Will. Regeli surus panegy. in Leopoldum Magnam de electo coronatog-
geronari. Regi sive Hungarorum rege laudat. Josepho. 1
- G. Casp. Kirchmaieri gratulatio in Leopoldum (et Regem) scripturae quod
Josephus 25. Jan. 1688 Hungaricus coronatus est. 3
1691. Pogr. Mich. Waltheri, Rectoris. 11
- Mar. Nachtmusik der Studenten den heiligen Michaeli Joh. Georgii III. in Kitterberg
Laurent. Petri orat. panegy. in Hamburgi laudens u. despon. Ode auf Hambg. 21
1692. Pogr. Joh. Godof. Ingeri, Rectoris. 45
1696. Nov. Chr. Aug. à Traven. orat. gratul. ad Fredericum Augustum de nato electo-
ratus herede Fred. Augusto latinisch und deutsch. 26
1697. Febr. Gottfr. de Heveler oratio in laudem Lubecae. 46
- Sept. Pogr. Joh. Henr. Ingeri, Rectoris. 27
- Gene. Sam. Schurzfleischeri orat. gratul. in Fred. Augustum 7, quod
12 Electorum electus est. 28
- Oct. G. Casp. Kirchmaieri orat. eadem nomina ac numina Casar. Majest. gra-
tul. ob partam victoriam adversus Turcas ad Lentam. 2
- Nov. G. Casp. Kirchmaieri orat. funebre in Carol. XI, Suecorum etc. regione. 3
1698. Pogr. Gene. Sam. Schurzfleischeri, Rectoris. 13
1700. Pogr. Phil. Lud. Hannoverii, Rectoris. 49
1701. Pogr. G. Guiliel. Kirchmaieri, Rectoris. 30
- Pogr. Fr. Deutschmanni, Rectoris. 5
- Pogr. Academiae Viteb., Joh. Guog. Steunani interpretis, de jubileo Lueci-
co, quod Carol. XI in memor. religionis Lutherae peregit. 9

In der Biblioth. Miscellan. getöricq:

6	1701.	M. Joh. Eckhardi invitatio ad orationem paneg. ob victoriam a Moschis reportatam. Hadav.	11.
4.		Ejusd. panegyri. in Carol. XI. Hadav.	12.
1.		Jos. Hbn. Optici orat. in Carol. XII. ob liberatam ab obsidione Narvici et reportatam a Moschis victoriam. Eileni.	13.
3.		Ejusdem. Triumph. Ode, quingon bei Naltung der Lobred auf Carol. XI. wegen des Siegs wider die Moscoviter. Kiel.	14.
114.		Polyg. Lepori gratul. in natalicia Fridovici, Regis in Prussia. Hannover.	34.
21.		C. Joh. Sigtunii orat. in laudem Fridovici IV. ducis Svecicon, Joh. Burhardi Maj. progr. et ejusd. epist. et Joh. Kerstholmi ad Sigtunium. Eil.	39.
45.		J. W. Panegyri. Christianae, regni Sueciae gubernacula representi.	57.
8.	1702.	J. W. Panegyri. Christianae, regni Sueciae gubernacula representi.	57.
16.		J. W. Panegyri. Christianae, regni Sueciae gubernacula representi.	57.
46.	1703.	Dec. Popi. Herm. v. d. Harde, Doctoris, in novi templi academi. inaugus. Helmstedt.	3f.
27.	1704.	Jan. Popi. Herm. v. d. Harde, Reol. denunciatio in inaugurat. templi acad. Helmstedt.	35.
ohne Jahr.		Henz. Arn. Aesthlyedhi legis ritualis ad usum rituum ecclesias.	
28.		institutum, deplutum, restitutum a Carol. XI. Monachomenti.	10.
		Polyg. Lepori anagrammatis mi in reditum Georgii Ludovici, ducis Brunovicen. e. castris Trans. Albinis, synboto. In vico. eccles. Hannover.	35.
3.		M. Joh. Kerstholmi poemata de pace Germaniae panegyri.	51.
4.		J. W. Panegyri. Christianae, regni Sueciae gubernacula representi.	57.
13.		J. W. Panegyri. Christianae, regni Sueciae gubernacula representi.	57.
40.		J. W. Panegyri. Christianae, regni Sueciae gubernacula representi.	57.
50.		J. W. Panegyri. Christianae, regni Sueciae gubernacula representi.	57.
5.		J. W. Panegyri. Christianae, regni Sueciae gubernacula representi.	57.
9.		J. W. Panegyri. Christianae, regni Sueciae gubernacula representi.	57.

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]



ORATIONES WITTEMBERGENSIS

s. alia.

Spachini, Graui, Perizonii, et Franci Pascabala Mura Bitanensis Epistolar

M 8

DIVINIS AVSPICIIS
SERENISSIMO AC POTENTISSIMO
REGE AC DOMINO,

CDOMINO
AROLO XII,

SVECORVM, GOTHORVM ET VANDA-
LORVM REGE, MAGNO PRINCIPE FINNONIÆ,
DVCE SCANIÆ, ESTHONIE, LIVONIE, CARELIÆ, BREME,
VERDE, STETINI, POMERANORVM, CASSVBIÆ ET VENEDORVM,
PRINCIPE RVGLIÆ, DOMINO INGRIÆ ET WISMARIÆ, NEC NON
COMITE PALATINO AD RHENVM, BAVARIÆ, JVLIE,
CLIVIÆ, AC MONTIVM DVCE, &c.

D. XX Novembris Anno MDCC
reportatam a Moschis

VICTORIAM

post hominum memoriam admirabilem
& excellentissimam,

ORATIONE PANEGYRICA

Musæ Stadanaë

Die XVI Februarii
ab hora secunda post meridiem

In auditorio Lycei majori
concelebraturæ

Mecenates, Patronos & Fautores literarum,

ac
Sacra Regiæ Majestati devotos cultores,

ut Panegyriam istam

sua præsentia illustrare ac ornare ne graventur, ea, quas fas est, animi
submissiōne, observantia & humanitate rogant

per

M. TOBIAM ECKHARDVM,
Gymnasia Rectorem.

Typis CASPARIS HOLWEINI.



Uod felix, faustum ac fortunatum fit Regno

Suediæ conjunctisque Provinciis, diem XV Cal. Martii festum acque solennem esse iussit pietas Augustissimi Suedorum, Gothorum ac Vandalorum Regis, CAROLI XII, Domini nostri Clementissimi, ut Deo Optimo Maximo gratia, quas mens capere potest, maxima devotissimaque; agantur pro immortalis beneficio victoriæ, quam sub finem seculi pridie Cal. Decembr. ad Narvam post hominum memoriam vere mirandan & excellentissimam a Moschis reportavit. Etenim Deus ut provisione sua cuncta moderatur ac gubernat, ita bellis ac præliis, a quibus maxima rerum humanarum momenta pendent, medius interest, & vi quadam arcana dirigit consilia actionesque, ut, quem ipse destinavit, habeant eventum. Non sinunt nos dubitare oracula divina, quæ regnorum ortus, mutationes, interitus, istorumque causas, occasiones & modum ita describunt, ut quæcunque in imperiis vel facta sunt, vel eveniunt, eorum similia suppeditent exempla. David, Rex bellorum gloria maximus, qui nunquam ex bello discessit inferior, verumque vincendi modum edoctus fuit, a solo Deo victoriam repetit, qui consilium rationemque gendi belli adspirat, animum ac robur pugnantibus addat, hostes perturbet, coniciat in fugam ac prosternat. *Deus est*, inquit, *qui me accingit robore; qui docet manum meam bellum; dæc mibi, o Deus, scutum salutis tuæ, & dextera tuæ sustentat me.* (a) Plura sunt ejus generis oracula divini hujus ac bellicosissimi regis, nec non filii ejus Salomonis, aliorumque piorum Regum ac vatum, quæ hic non cumulamus. (b) Exempla Abiæ, Assiæ, Josaphati, Regum Judæ; Achabi, Jorami, Joæ, Regum Israelis, & aliorum, qui divinis auspiciis mirabiliter victorias sunt adepti, luculenta sunt & tam multa, ut pagina hæc ea non capiat. Ipse gentes, veri de Deo sensus expertes, cognitum habuerunt, a Deo esse victoriam. Hæsiodus Poëta ut a Jove pacem ac florem civitatis, ita cladem exercitus, urbium naviumque derivat. (c) Xenophon, non minus belli dux manu fortis ac strenuus, quam insignis Philosophus atque Historicus, cum ad bellum isset cum Cyro juniore, & auxiliis Græcorum præfset, non solum ob successum armorum rem sacram fecit diligenter ac Deos precatus est, passim testatus, Deos esse præsidis cerraminum, animos efficere generosiores, dare victoriam; verum tesseram quoque militibus dedit menti isti conformem: *Ἐὐς οὐρανὸς, Ἡὐρανὸς ἰσχυρὸς. Jupiter servator, dux Hercules*, cujusmodi antea sub Cyro exercitus habuerat: *Ἐὐς οὐρανὸς, Ἡὐρανὸς ἰσχυρὸς. Jupiter servator, & Victoria.* (d) Memorabilis est ejus sententia de victoria Spartanorum, quam studio brevitatatis omitimus. (e) Masilienses, Cæsare teste, a Diis victoriam precantur. (f) Et ipse Cæsar Diis maximum tribuit momentum in præliis. (g) Nec exempla desunt præliorum inter gentes, quorum tam notabilis eventus fuit, ut Deum interfuisset, & temperasse exitum, satis manifestum fiat, quod ipse opinionis errore factis, vel fortunæ, vel diis suis tribuerunt. (h) Deus namque infidelibus quoque victoriam largitur, vel ob bonitatem causâ, quam tuetur, vel in pœnam aliorum, vel ob religionem animi non fucatam, utur impuram, vel ob alias sibi soli cognitâs, justissimas tamen, rationes. Exempla Sisaci, Ægyptiorum regis, sine causâ idonea, vel in gratiam Jeroboami, hospiti jure ipsi cognitâ, quod

(a) *Palm. XIII. 33. 399.* (b) otia scit summe Rev. atque Magn. Antistes, D. D. Diekmann, patronus maxime colendus conc. sum. in *Königsmarkis*, inprimis p. 75. f. cont. Rittershul, ad *Salvian.* p. 86. ed. Brem. B. Schuppins *Regenten Evangel.* c. 3. Richter. *Axiom. Pol.* 15. 4. (c) *Oper.* v. 215. f. 243. f. (d) *Exped. Cyri L. I. p. 264. III. p. 290. VI. p. 326.* (e) *Hist. Græc. L. IV. p. 523.* (f) *Bell. Civil. II. 1.* (g) *Bell. Alexandr. c. 74. 76.* cont. Rittershul. ad *Salv.* p. 84. (h) V. Barthius ad *Claudian* p. 511. f. cont. Florus II. 6.

quod putat Vossius, (i) vel Hadadi Idumei, affinitate ipsi juncti, & nuper in regnum, quo exul fuerat, reversi, (k) Rehabeamo bellum facientis, & felici successu Hierosolyman spoliantis; (l) Nebucadnezaris, Judæos & circumjacentes populos sibi subjicientis; (m) Cyri Persarum, (n) & Alexandri Græcorum Imperii conditorum, (o) rem abunde declarant. Nebucadnezarem Deus aquilæ comparat, felicem significans rerum successum. (p) Similiter in Alexandro observata fuit in rebus efficiendis velocitas, (q) ex eodem derivanda fonte, alisque pardi apud Danielem ante adumbrata. Nec remere Alexander existimavit, quod venerit *καὶ ἕσθαι ἀποστόλος καὶ διαδάκτωρ τῶν ἄνθρωπων*, divinitus missus *κοινῶν omnium moderator & arbiter*. (r) De Nebucadnezaris religione illud fidem fecerit, quod vasa sacra, e templo Hierosolymitano ablata, minime profanarunt, sed in fanum Dei sui reposita, etiam cum verum Numen nondum agnovisset. (s) De Alexandro etiam & Cyro memoria est proditum, quod Deorum fuerint reverentes ac religiosi cultores; & de illo quidem a Polybio, quod templa in hostili solo sancta habuerit & venerit violari; (t) de hoc autem a Xenophonte, quod actiones omnes, parvas æque ac magnas, a Diis auspiciari consueverit, (u) nisi post devotos Assyrios, ex quo Danielem habere cepit ministrum, in censu fidelium sit reponendus. (x) Christianos eo minus dubitare fas est, a Deo esse victoriam, quod rectius de Numine sunt instituti, & illustriora exempla in hanc rem sunt consignata. Et si adhuc dubium fuisset, forte casuque obvenerit victoria, an vis aliqua superior ac divina eam dispenset; novissimam tamen, quam diximus, divinitus esse concessam liqueret. Paucis, ex itinere detragitis ac inedia confectis, pugnandum erat adversus tam ingentem multitudinem, natura loci & operibus munitam, omni apparatu bellico instructam abunde, & eum tamen, quem orbis miratur, habuit eventum. Incertum sane est, tam parva manus tantum exercitum, tamque munitum, utrum sit admirabilis vicerit, an aggredi ausa fuerit. Sed major humana vis fuit, quæ & pugnavit in partibus, & animum addidit, ut incredibilis existerit virtus pugnantium. Ipsa elementa, nebulae, venti, nives, & quæcunque alias ex arte captari solent, in auxilium sponte veniunt, ac viam parant victricibus armis, & dum se victi volunt eorum robori subducere fuga, ponte callapio aquæ fluctus succurrunt, & hauriunt fugientes. Ut non immerito hic reperamus, quæ Claudianus Poëta de victoria Theodosii cecinit: *causo nec profuit hosti Munitis hæsisse locis. Spes irrita valli Cacidit, & scopulis patuerunt claustra revulsis. Te propter gelidis Aquilo de monte processit Obruit adversas acies. - - - Omnium dilecte Deo, cui fundit ab antris seculus armatas hiemes; cui militat æther Et conjurati veniunt ad æliffica venti.* (y) Fructus hic est pietatis, quæ summa temper in Rege Augustissimo, CAROLO XII, a Magnis Genitoribus tradita, fuit, & imprimis in gravissimo illo rerum discrimine eluxit, præmiumque maximum cum Gratiano, Theodosio, Iustino, (z) & aliis commune tulit. Haud nova hæc Sueonum laus est, pietate ac precibus victorias meruisse, sed dudum in Gothis ac Vandalis, quos Augustus Regis titulus in subiectis numerat, ab antiquis celebrata. Salvianus, Massiliensis Presbyter, locuples est testis. (a) *Non ita Gothi, inquit, non ita Vandalis; qui & in discrimine possiti, opem a Deo postulant, & prosperitates suas munus divinitatis appellant. Ecce cladem recensuisset Romanorum a Gothis acceptam, de causa sic scribit: quia illi Deo humiles, nos rebelles; illi crediderunt in manu Dei esse victoriam, nos*

170

(i) Theol. Genil. L. I. c. 29. (k) I. Reg. XLV. f. (l) I. Reg. XIV. v. 26. II. Par. XII. f. (m) Jer. XXV. (n) Eja. XLV. 28. XLV. 1. f. (o) Dan. XI. 3. 4. Boecler. Charact. Vellej. II. §. 4. f. (p) Jer. XLVIII. 40. conf. Herm. Willius Misc. S. L. II. Diss. IV. §. 46. (q) Curt. V. 7. 1. Willius loc. cit. §. 62. f. (r) apud Plutarch. de fortun. Alex. p. m. 329. (s) Dan. I. 2. (t) L. P. c. 10. p. 500. ed. Gronov. (u) Hist. L. I. p. 25. (x) Melanchth. Chron. p. 208. Hist. Eccles. Goth. P. I. p. 307. f. (y) in III. Conf. Honor. (z) Orol. VII. 23. 35. 36. Agab. L. III. p. m. 96. f. (a) De Gubern. Dei L. VII. p. 140. f.

in manu nostrâ, imo in sacrilegâ atque impia Hunnorum auxiliarium. Singulare est, quod de Rege Gothorum subjungit: ipsi Rex hostium, quantum res prodidit ac probavit, usque ad diem pugne stratus in cilicio preces sudat, ante bellum in oratione jacuit, ad bellum de oratione surrexit. Priusquam pugnam manu capesseret, supplicatione pugnavit, & ideo fidens processit ad pugnam, quia jam meruerat in oratione victoriam. Theodericus ille Rex fuit, ut ex Jornande constat, qui dictum illius notatu dignum, novissimo probatum exemplo, commemorat: nullum bellum dixerim grave, nisi quod causa debilitat, quando nil triste pavet, cui majestas arriserit. (b) Omitto, quæ de Wandalis Salvianus annexit, & tantum de Gothis ex Orofio addo, quod eos sub Rege Alarico, cum festum agerent diem, eoque ob religionem cederent, Romani ad pugnam coegerint, sed suo exitio ac damno. (c) Apud Romanos si Coss. aut Praetores prospere rem gessissent in provinciis, supplicationem, quam petebant absentes, Senatus decernebat, in qua is & populus ad omnia Deorum templa, cæcis victis, de victoria parva gratulabatur, & nomine Imperatoris, quod una conferebatur, diis gratias agebat. (d) Durabat ea solennitas per tres, quinque, decem & plures dies, qui omnes, inter publicas læticias & ornamenta virorum & matronarum, habebantur festi. Rex Augustus CAROLUS XII auspiciis & ductu suo rem bene, fortiter ac felicissime gessit, & ætate, qua tyrocinium alii vix ponunt, Magni meruit Imperatoris nomen, multoque citius, quam Cn. Pompejus, qui inusitato exemplo xxxii annorum adolescens imperator, & anno post Magnusa Sylla dictatore est salutat. (e) Dignum igitur pietate sua censuit, supplicationem decernere, hoc est, diem dicæ Numini, ut pro victoria illa admirabili, quam divinitatis munus, ad exemplum majorum, agnoscat, gratias immortalis ac præpotentis Deo subiecti cives agant, ejus bonitatem celebrent, fausta quævis ominentur, pietas faciant preces. Sanctum hoc nobis est merito mandatum, & cujuslibet pietas sponte id exigit ac postulat, ut cum pro insigni victoria, tum pro salute Regis devote gratias Numini agat, & pia vota nuncupet. Græci post prelium victoriamq; reportatam pæana modulabantur Apollini, quem epinicum, hoc est, carmen victoriale appellabant. (f) Ritus opinor mansisse ex factis Moysi, qui Pharaone & Aegyptiis submeris Deo Victori hymnum cecinit. (g) Apollinem enim ex Mose esse exculptum, copiose edisurunt Hueties, (h) quod in primis hic fit vero simile, quando Apollo narratur apud Tibullum Saturno rege fugato Victori laudes concinuisse Jovi. (i) Musæ enim, quarum est Musica & bonæ literæ, etiam Martis strepitum horrent ac refugiunt, fideles tamen ejus sociæ sunt, saltem elonginquo, & Deo gratias, victori laudes debitas reddunt. Hoc enim argumentum erat pæanum, heroas & Deos concelebrare, docente Polybio. (k) Nostræ etiam Musæ victoria tam singulari ad sublimissimam pietatis provocant officium, & eo magis quidem, quod submersa hostium pars magna primam revocet in memoriam originem hymni triumphalis. Facient igitur, non quod rei requirit magnitudo & excellentia, sed quod vires permittunt, & Deo pietatem, Regi Augustissimo devotionem probaturæ epinicum, dicent. Vocem commodabit dux Musarum chori TOBIAS ECKHARDVS & Victoriæ Divinam nobilissimamque enarrabit, dum alii pæanas fuerint modulati. Preces nunc allegarem, & omnibus, quibus possem, modis exorarem Mæcenates, Patronos & Fautores, ut benigne vellent adesse Panegyri, suaque præsentia splendidius reddere ac commendare Musarum officium. Enim vero devoto, qua Regi Optimo sunt dediti, gaudii que communis ratio, nostram, spero, perorabunt causam, & quod optamus atque expetimus, nobis conciliabunt prolixè. P. P. Domin. invocavit, Anno MDCCI.

(b) De Reb. Ger. §. 59. 60. (c) L. VII. c. 37. add. Cassiodor. Chron. sub Arcadio. (d) Alex. ab Alex. Gen. Dier. L. V. c. 27. Brillou. form. Rom. L. II. p. 205. f. Rolin. Antiqu. Rom. L. X. c. 28. (e) Iustarch. in V. p. 622. 625. (f) Suidas in V. π. 42. Joh. Phil. Pictor. Antiqu. Græc. L. III. c. 25. p. 561. (g) Exod. XV. (h) Demonstr. Evangelic. IV. c. 8. §. 3. (l) L. II. eleg. 5. (k) Liv. c. 20. p. 403. conf. Menagius ad Laert. L. V. f. 4.

Pom

Ge 3656

20



sb.

①

reiner
Voll
1078 ml





11 8

DIVINIS AVSPICIIS
SERENISSIMO AC POTENTISSIMO
REGE AC DOMINO,

C DOMINO
CAROLO XII,

SVECORVM, GOTHORVM ET VANDALORVM REGE, MAGNO PRINCIPE FINNONIÆ, DVCE SCANIÆ, ESTHONIÆ, LIVONIÆ, CARELIÆ, BREMIÆ, VERDÆ, STETINI, POMERANORVM, CASSVBIÆ ET PRINCIPE RVGIÆ, DOMINO INGRIÆ ET WISMAR COMITE PALATINO AD RHENVM, BAVARIÆ CLIVIÆ, AC MONTIVM DVCE, &c

D. XX Novembris Anno MDCC
reportatam a Moschis

VICTORIAM

post hominum memoriam admirabilem
& excellentissimam,

ORATIONE PANEGYRICÆ

Musæ Stadanae

Die XVI Februarii

ab hora secunda post meridiem

In auditorio Lycei majori
concelebraturæ

Mecenates, Patronos & Fautores

ac
Sacrae Regiæ Majestati devotos cultores,

ut Panegyricum istum

sua præsentia illustrare ac ornare ne graventur, ea, qua
submissio, observantia & humanitate rogatur

per

M. TOBIAM ECKHAR

Gymnasia Rectorem.

Typis CASPARIS HOLWEINI.

